

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

OBSAH

PRÍHOVOR STAROSTU.....	3
ÚVOD.....	4
SOCIÁLNE SLUŽBY, KOMUNITA A KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE.....	6
Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania.....	8
Subjekty komunitného plánovania	9
Zadávatelia sociálnych služieb.....	9
Poskytovatelia sociálnych služieb.....	10
Prijímatelia sociálnych služieb.....	10
Verejnosť a ďalšie organizácie.....	11
Legislatívne normy a strategické dokumenty.....	11
ANALYTICKÁ ČASŤ	13
Socio-demografická analýza	13
Seniori	13
Ťažko zdravotne postihnutí	14
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež.....	15
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.....	18
Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	20
Seniori	20
Ťažko zdravotne postihnutí	21
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež.....	22
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.....	25
SWOT analýza	26
Výsledky dotazníkového prieskumu.....	27
STRATEGICKÁ ČASŤ	29
Vízia.....	29
Návrh stratégie rozvoja	30
Plán financovania	33
ZÁVER.....	34
ZDROJE.....	35

PRÍHOVOR STAROSTU

Vážení občania!

Prinášame Vám Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021, ktorý bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Predkladaný dokument má slúžiť nám všetkým. Obec sa prostredníctvom neho snaží naplňovať stanovené zámery pre zvýšenie kvality sociálneho života obyvateľov, a teda dokument slúži ako nástroj strategického plánovania pre skvalitnenie oblasti sociálnych služieb v obci. Veríme, že dokument bude taktiež hodnoverne a transparentne poskytovať informácie občanom, poskytovateľom sociálnych služieb či investorom, a tak efektívne napomáhať k uspokojovaniu ich potrieb. Naším cieľom je zabezpečiť v obci Kúty dostatočné portfólio kvalitných sociálnych služieb s náležitou adresnosťou a dostupné pre obyvateľov obce Kúty. Práve Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021 nám pomôže vytýčený cieľ splniť a zabezpečiť tak potrebnú infraštruktúru v oblasti sociálnych služieb. Verím, že spoločnými silami a neoblomnou snahou sa nám podarí zmobilizovať dostupné zdroje a efektívne ich vynaložiť na dosiahnutie našich spoločných zámerov. Úprimná vďaka patrí všetkým, ktorí aktívne spolupracovali a participovali na vypracovaní tohto dokumentu!

Ing. Branislav Vávra
Starosta obce

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021 (ďalej len „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategickým dokumentom, ktorý logicky nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2015 -- 2020 (ďalej len „PHRSR“). PHRSR je komplexný dokument, ktorý rieši a zahŕňa všetky 3 oblasti – hospodársku, sociálnu a environmentálnu, a to pomocou základných informácií, vzťahov, súvislostí a dôsledkov. Vzhľadom na predpísanú metodiku vypracovávania PHRSR nie je možné hlbšie obsiahnuť problematiku jednotlivých oblastí, preto sú na bližšiu špecifikáciu jednotlivých oblastí určené parciálne dokumenty. Takýmto čiastkovým dokumentom na miestnej úrovni je komunitný plán, ktorý sa orientuje špeciálne na sociálnu oblasť – presnejšie na oblasť poskytovania sociálnych služieb. Komunitný plán vyčerpávajúcim spôsobom analyzuje, skúma, a vyhodnocuje celý systém sociálnych služieb. Ide teda o individuálny a špecifický dokument mapovania sociálnych služieb. Za komunitné plánovanie považujeme celý proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie.

Komunitné plánovanie predstavuje proces, ktorého cieľom je identifikovať miestne potreby sociálnych služieb a porovnať ich s miestnymi zdrojmi. Vo všeobecnosti ide o metódu plánovania za priamej účasti verejnosti, kedy sa za komunitu považujú tí, ktorých sa daná oblasť dotýka, resp. tí, ktorí budú služby v danej oblasti využívať. Komunitné plánovanie je zamerané na model komunitnej starostlivosti a zároveň sa snaží o kultiváciu sociálnych sietí a dobrovoľníckych služieb. Vďaka komunitnému plánovaniu je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a uspokojovali potreby konkrétnej záujmovej skupiny. Výsledkom komunitného plánovania je komunitný plán, ktorý nazerá na celú situáciu a problematiku z dvoch perspektív. Na jednej strane pojednáva o momentálnej situácii v oblasti sociálnych služieb a na strane druhej o ideálnom stave, ktorý by mal nastať. Výsledkom toho vzniká konfrontácia želaných (neobmedzených) potrieb a aktuálnych (obmedzených) možností, t. j. kompromis medzi práním a realitou.

Povinnosť obce mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Okrem tohto zákona KPSS vychádza z viacerých legislatívnych noriem a strategických dokumentov, ktoré špecifikujeme v hlavnej textovej časti. KPSS obce Kúty na roky 2016 – 2021 bol vypracovaný spoločnosťou Gemini Group s. r. o. za výraznej pomoci predstaviteľov a obyvateľov obce ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v obci. Vďaka spolupráci viacerých strán komunitný plán odráža hlavný cieľ – uspokojovanie potrieb obyvateľov, je preto výborným odrazom skutočnosti umožňujúcim obci lepšiu a rýchlejšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Komunitný plán obce Kúty sa skladá z troch na seba nadväzujúcich častí, konkrétne teoretickej časti, analytickej časti a strategickej časti. Teoretická časť definuje samotnú podstatu sociálnych služieb a základné pojmy ako sociálne služby, komunita či komunitné plánovanie. Taktiež objasňuje ciele, zásady, princípy a subjekty komunitného plánovania či legislatívnu úpravu priamo ovplyvňujúcu proces komunitného plánovania a strategické dokumenty, na ktoré nadväzuje. Analytická časť rozoberá súčasný stav v sociálnej oblasti – analyzuje socio-demografické údaje

a jednotlivé kategórie záujmových skupín a definuje silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby, tzv. SWOT analýza. Po zhrnutí analytickej časti v podobe SWOT analýzy si následne v strategickej časti obec ujasňuje vízie, ciele a priority do budúcnosti a popisuje spôsoby, akými ich bude naplňať. Taktiež si rozvrhuje časový plán realizácie komunitného plánu spolu s finančným programom v podobe rozpočtu potrebného na realizáciu opatrení. Strategická časť obsahuje taktiež spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu. V prípade ideálnych podmienok a dodržiavania stanovených cieľov, termínov či postupov existuje vysoký predpoklad zvýšenia kvality a množstva, rozšírenia spektra a zlepšenia adresnosti sociálnych služieb v obci Kúty.

SOCIÁLNE SLUŽBY, KOMUNITA A KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Sociálnu službu môžeme charakterizovať ako odbornú, obslužnú alebo inú činnosť, ktorá je zameraná na prevenciu alebo zmierňovanie nepriaznivej sociálnej situácie osoby, rodiny či komunity, na zachovanie alebo rozvoj schopnosti človeka viesť samostatný život, začleniť sa do spoločnosti, na zabezpečenie potrebných podmienok pre uspokojenie základných životných potrieb, na riešenie krízovej sociálnej situácie či na prevenciu sociálneho vylúčenia. Prostredníctvom sociálnych služieb je možné pomôcť jednotlivcom či skupinám zabezpečiť si základný životný štandard a zachovať určité spoločenské postavenie. Sociálne služby teda podporujú sociálnu zmenu, súdržnosť, práva a slobody človeka a vedú k riešeniu sociálnych problémov života a posilňovaniu sociálneho blaha.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje **podľa druhu sociálnej služby** nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

- A. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:
 - 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
 - 2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
 - 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- B. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 - 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 - 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v Zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 - 3. služba na podporu zosúladžovania rodinného života a pracovného života,
 - 4. služba na podporu zosúladžovania rodinného života a pracovného života v Zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 - 5. služba včasnej intervencie,
- C. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:
 - 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,
 - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

- 1.4. rehabilitačné stredisko,
 - 1.5. domov sociálnych služieb,
 - 1.6. špecializované zariadenie,
 - 1.7. denný stacionár,
 2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
 3. prepravná služba,
 4. sprievodcovská služba a predčítateľská služba,
 5. tlmočnická služba,
 6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
 8. požičiavanie pomôcok,
- D. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:
1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- E. podporné služby, ktorými sú:
1. odľahčovacia služba,
 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
 4. podpora samostatného bývania,
 5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
 6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
 7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Z hľadiska formy poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách sociálne služby ambulantné, terénne a pobytové. **Ambulantná** forma sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta sociálnej služby. **Terénna** forma sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí, prípadne prostredníctvom terénnych programov. **Pobytová** forma sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem komunita. **Komunita** je skupina ľudí charakterizovaných na základe určitých spoločných znakov, pričom však navzájom rešpektujú svoje špecifiká a vďaka tomu môžu spolu otvorene komunikovať a spolupracovať na dosiahnutí spoločných cieľov. Obec sa považuje za základnú občiansku komunitu. Je chápaná ako sociálny priestor, v ktorom sa vytvárajú vzťahy medzi poskytovateľmi služieb a znevýhodnenými, ktorí sú ale schopní určovať svoje požiadavky a pomáhať pri ich realizácii. Osoby žijúce na území jednej obce majú spoločné bydlisko, infraštruktúru či vybavenie, od čoho sa odvíja príbuznosť ich potrieb. Obec vykonáva samosprávnú činnosť pre všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov. V súvislosti s tým prichádza obec do styku so štátom a vznikajú tu určité vzťahy medzi 3 stranami: štát – obec – občan. Preto je veľmi dôležité

definovať tieto vzťahy a určiť základné podmienky, keďže tvoria základný pilier rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Čo sa týka vzťahu štát – obec, je definovaná povinnosť obce vypracovať komunitný plán sociálnych služieb ako základný nástroj realizácie komunitného plánovania.

Komunitné plánovanie predstavuje proces, ktorý má za cieľ zmapovať miestne potreby sociálnych služieb a porovnať ich s miestnymi zdrojmi. Kladie veľký dôraz na aktívnu rolu užívateľov sociálnych služieb a zastúpenie ich záujmov v procese plánovania. Prostredníctvom komunitného plánovania sa zdefiniuje charakter sociálnych služieb a ich rozsah na určitom území, ich rozmiestnenie a zabezpečenie z hľadiska personálnych, materiálnych či finančných nárokov. Na základe toho je následne možné nielen analyzovať uspokojovanie súčasných potrieb, ale tiež predikovať budúce sociálne potreby, zvyšovať kvalitu života občanov, či potrebu tvorby pracovných miest. Keďže prostredie, v ktorom daná obec pôsobí, je dynamické a mení sa, jednotlivé procesy a finančné náklady nie je možné presne stanoviť, avšak cieľom komunitného plánovania je ich odhadnúť s čo najväčšou pravdepodobnosťou pre zabezpečenie koordinácie a efektivity konania miestnej samosprávy. Preto v rámci komunitného plánovania je cieľom poskytovať:

- väčšie množstvo sociálnych služieb,
- širšie portfólio sociálnych služieb,
- vyššiu kvalitu sociálnych služieb,
- sociálne služby, ktoré budú bližšie k občanom,

aby bolo možné vytvoriť efektívne fungujúci a koordinovaný systém týchto služieb.

Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Vyššie uvedené parciálne ciele komunitného plánovania – najmä efektivita, ktorá umožňuje riadenie procesov obce v sociálnej oblasti – vedú k napĺňaniu **konečných cieľov** komplexného charakteru, a to:

- posilňovať sociálnu súdržnosť obyvateľov obce,
- predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivých osôb či skupín,
- znovu začleniť do komunity ľudí stojacich na jej periférii, ktorí v ostatných obyvateľoch často vzbudzujú pocity strachu, neistoty či dokonca predstavujú hrozbu.

Pre úspešnú implementáciu a výsledky v praktickom živote je dôležité, aby pri vypracovaní komunitného plánu boli dodržané nasledovné **zásady**:

- potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;
- všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, je medzi nimi súlad, podporujú sa a vzájomne sa nevylučujú;
- zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a imanentné a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;

- rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého užívateľa sociálnych služieb.

Obsah a procesy komunitného plánovania v sebe zahŕňajú kľúčové **princípy**, ktoré tvoria jeho základ a podmieňujú jeho opodstatnenosť:

- **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – zadávateľov, poskytovateľov aj užívateľov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.
- **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.
- **Inovativnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť príliš ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.

Subjekty komunitného plánovania

Aj keď komunitné plánovanie umožňuje zaangažovanosť aj širšieho okruhu subjektov, k hlavným účastníkom tvorby komunitného plánu patrí tzv. komunitná triáda, t. j. zadávatelia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb. Neodmysliteľnou súčasťou je aj široká verejnosť, ktorá má rovnakú možnosť zapojiť sa do procesu tvorby komunitného plánu a vyjadriť svoj názor.

Zadávatelia sociálnych služieb

Zadávateľ sociálnej služby je ten, kto má povinnosť zo zákona a je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb, ktoré zodpovedajú miestnym potrebám. V podmienkach Slovenskej republiky sa teda jedná o obec alebo osoby ňou poverené. Je veľmi dôležité, aby obec uznesením zastupiteľstva deklarovala snahu o rozvoj sociálnej oblasti a služieb, pričom stanoví jasné pravidlá ich financovania a ich súlad s prioritami komunitného plánu. Činnosť obcí je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov. Obec na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (obec/mesto, poverená organizácia),
- zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,

- finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Počas procesu komunitného plánovania má zadávateľ služby povinnosť zverejňovať a sprístupňovať zrozumiteľnou a jasnou formou všetky podstatné informácie o priebehu a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovatelia sociálnych služieb predstavujú skupinu, ktorá poskytuje služby užívateľom. Poskytovatelia prispôbujú svoju ponuku a realizáciu služieb potrebám užívateľov, pričom využívajú rôzne formy či rozsah poskytovania. Môžu byť verejní i neverejní, čiže poskytovateľom môže byť fyzická osoba, podnikateľský subjekt, nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou, organizácia zriadená samosprávnym krajom či organizácia zriadená štátom. Každá z týchto organizácií má rovnaké postavenie, a teda každému zámeru je priradená rovnaká váha a dôležitosť. Prostredníctvom zapojenia sa do komunitného plánovania môžu jednotliví členovia, organizácie pomôcť vytvárať ucelený systém podľa svojich predstáv, prispieť a uplatniť vlastný názor a tým ovplyvňovať celý systém sociálnych služieb. Priberaním nových členov a partnerstiev vzniká ucelená spleť vzťahov, ktoré navzájom dotvárajú oblasť sociálnych služieb a komunitného plánovania. Je dôležité, aby poskytovatelia zapojení do komunitného plánovania reprezentovali každú z nasledovných kategórií sociálnych služieb:

- poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- služby krízovej intervencie,
- služby dlhodobej sociálnej, príp. zdravotnej starostlivosti.

Jednotliví poskytovatelia ďalej majú povinnosť pri poskytovaní sociálnej služby:

- prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby,
- aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností,
- poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni.

Taktiež sú dôležití noví členovia – subjekty, ktoré dotvárajú celý systém a prinášajú nové informácie a realizujú nové aktivity, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Výsledkom spolupráce všetkých poskytovateľov by mal byť systém sociálnych služieb, ktorý bude podporovať rozvoj a spokojnosť obyvateľov, napĺňať ich potreby a podporovať ich pobyt na príslušnom území.

Prijímatelia sociálnych služieb

Prijímateľmi sociálnych služieb sú tí, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii a nie sú schopní túto situáciu sami zvládnuť a sú odkázaní na pomoc iných. Užívateľom sociálnych služieb je každá osoba, ktorej sú sociálne služby poskytované. Komunitné plánovanie sa realizuje nielen s ohľadom na súčasných užívateľov, ale aj s ohľadom na aktuálnych čakateľov na sociálne služby.

Je dôležité, aby systém sociálnych služieb a komunitné plánovanie zabezpečili podporu pre tieto kategórie obyvateľov:

- seniori (najmä osoby staršie ako 65 rokov),
- občania so zdravotným postihnutím ako aj ich rodiny,
- osoby ohrozené sociálnym vylúčením (osoby závislé od návykových látok, osoby bez domova a pod.).

Získaním informácií o daných skupinách a ich potrebách môže obec vybudovať kvalitný systém sociálnych služieb, ktorý je nielen vhodný pre všetky sociálne skupiny, ale dokáže uspokojiť a naplniť aj špecifické potreby svojich obyvateľov.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Do procesu komunitného plánovania by mala byť zapojená aj verejnosť. Obec by mala umožniť občanom vyjadriť svoj názor na problematiku a zapájať sa do diania v obci. Spolupráca obce s verejnosťou vytvára pocit spolupatričnosti, spoluúčasti a prehĺbuje vzťah k cieľovej skupine. Obec by mala priebežne oboznamovať verejnosť so svojimi zámermi, výsledkami a cieľmi v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo zabezpečí prostredníctvom vhodne zvolenej informačnej stratégie.

V rámci procesu komunitného plánovania sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné skupiny, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Platí pritom skutočnosť, že čím je portfólio zapojených subjektov rôznorodejšie, tým je výstup z komunitného plánovania kvalitnejší.

Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti sociálnych služieb predstavuje **zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov**, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- ✓ zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

- ✓ zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ✓ ďalšie zákony, zásady mestskej časti, všeobecné záväzné nariadenia a interné predpisy sociálnych zariadení.

Okrem legislatívnych noriem tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré **strategické dokumenty**:

Miestne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2015 – 2020.

Regionálne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2020.
- ✓ Akčný plán rozvoja sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na území Trnavského samosprávneho kraja.

Národné dokumenty:

- ✓ Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- ✓ Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný program reforiem – SR 2015 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- ✓ Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019,
- ✓ Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- ✓ Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- ✓ Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015,
- ✓ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Dokumenty EÚ:

- ✓ Európa 2020.

ANALYTICKÁ ČASŤ***Socio-demografická analýza***

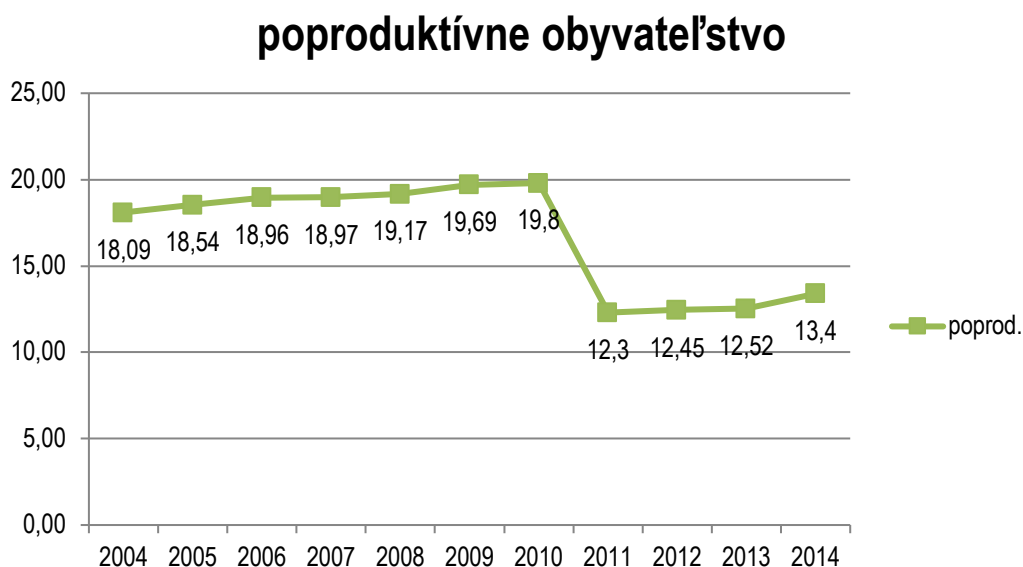
Kľúčovým bodom analytickej časti komunitného plánu ako strategického dokumentu pre riadenie oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza. Ako sme už vyššie uviedli, komunitný plán sociálnych služieb sa zameriava na určité charakteristiky v rámci jednotlivých skupín obyvateľstva, na rozdiel od Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2015 – 2020, ktorý je definovaný viac všeobecne a v širších súvislostiach charakterizuje obyvateľstvo na základe rôznorodých kritérií. Preto sú predmetom socio-demografickej analýzy jednotlivé cieľové skupiny, ktorým sú na základe komunitného plánovania určené poskytované sociálne služby. Vďaka bližšiemu oboznámeniu sa s týmito skupinami samospráva získa presnejší obraz o potrebách komunitného plánovania a jej zámery budú realisticky odrážať potreby obyvateľov. Dôjde tak k získaniu potrebných informácií na detailnejšie spoznanie prostredia, v ktorom komunitné plánovanie prebieha a od ktorého sa budú odvíjať všetky kľúčové aktivity. V rámci tejto podkapitoly preto bližšie charakterizujeme jednotlivé záujmové skupiny užívateľov sociálnych služieb, čím vytvoríme podklad pre nadviazanie ďalšej podkapitoly pojednávajúcej o konkrétnych možnostiach, ktoré obec užívateľom služieb v súčasnosti ponúka.

Seniori

Produktivita obyvateľstva je dôležitým ukazovateľom v rámci vekovej štruktúry, pretože poskytuje významné informácie pre potreby komunitného plánovania, ovplyvňuje viaceré činnosti a odvíja sa od nich. V súčasnosti je zaznamenaný globálny trend starnutia obyvateľstva, z čoho vyplýva potreba budovania kvalitnej infraštruktúry pre zvyšujúci sa počet obyvateľov v poproduktívnom veku. Potrebná infraštruktúra zahŕňa budovanie domovov sociálnych služieb, zariadení pre seniorov, denných stacionárov či klubov dôchodcov. Tento moderný trend vplýva taktiež na sociálny systém a spôsobuje preň značnú záťaž, keďže čoraz menší počet produktívnych obyvateľov pracuje a vytvára hodnoty pre spoločnosť, z ktorých sa následne financujú potreby neustále narastajúceho počtu obyvateľov poproduktívneho veku. Udržateľnosť uvedeného vývoja je z dlhodobého hľadiska nemožná, preto boli spísané viaceré strategické dokumenty, pomocou ktorých sa implementuje politika na zabezpečenie regulácie, resp. zmiernenia nepriaznivých dopadov.

V obci Kúty dochádzalo počas sledovaného obdobia až do roku 2010 ku kontinuálnemu zvyšovaniu podielu občanov v poproduktívnom veku. V roku 2011 nastal značný prepád, kedy podiel tejto skupiny obyvateľstva klesol až na 12,3 %. Od tohto zlomového bodu nastal opäť mierne stúpajúci trend až do súčasnosti, kedy v roku 2014 podiel obyvateľov poproduktívneho veku dosiahol 13,4 %.

Graf č. 1 Vývoj podielu osôb v poproduktívnom veku na celkovom obyvateľstve v obci v rokoch 2004 – 2014.

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú veľmi členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %. Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnutia tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplyvajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, je žiaduce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnutia a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov. Na účely komunitného plánovania boli štatistiky získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich na území obce Kúty v členení podľa vekových kategórií a typu postihnutia zachytávajú nasledujúce tabuľky.

Tabuľka 1. a 2 Prehľad počtu ŤZP žijúcich na území obce Kúty k júnu 2018 podľa veku a skupiny postihnutia.

Veková skupina	Počet	Veková skupina	Počet
0 – 10 rokov	8	51 – 60 rokov	41
11 – 20 rokov	8	61 – 70 rokov	47
21 – 30 rokov	17	71 – 80 rokov	28
31 – 40 rokov	18	81 – 90 rokov	16
41 – 50 rokov	21	91 a viac rokov	2

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Spolu
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	0
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	3
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	29
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	12
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy, periférnych nervov)	19
Skupina VI: Zrak	7
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	6
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	18
Skupina IX: Dýchacia sústava	6
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	5
Skupina XI: Ochorenie kože	0
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	22
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	6
Skupina XIV: Pohlavné orgány	12
Skupina XV: Hlava a tvár	1
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	0
Nezaradené	60
Spolu:	206

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

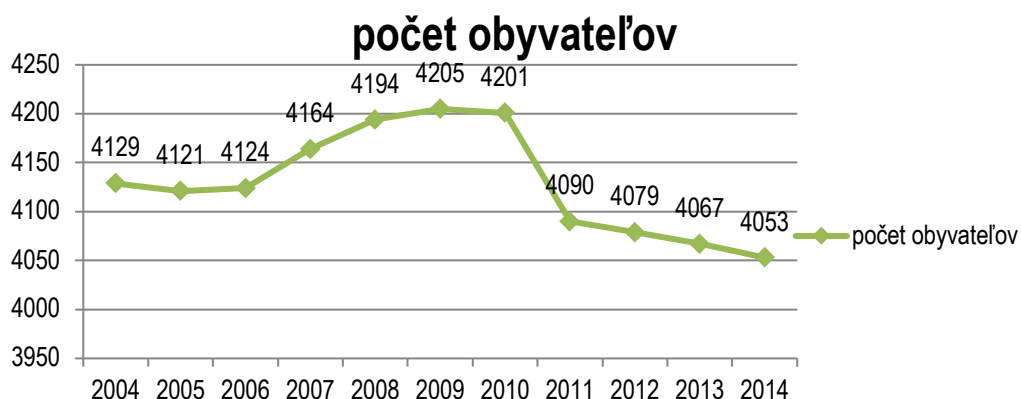
Na území obce Kúty má trvalý pobyt 206 ťažko zdravotne postihnutých občanov. Najväčší počet ŤZP občanov sa nachádza vo vekovej kategórii 61 – 70 rokov a 51 – 60 rokov. Pokiaľ ide o konkrétny druh ťažkého zdravotného postihnutia, najviac osôb trpí endokrinnými poruchami, poruchami výživy a premeny látok (cca 14,07 % ŤZP), postihnutím pohybového a podporného aparátu (cca 10,68 % ŤZP), postihnutím nervového systému (cca 9,22 % ŤZP) a postihnutím srdca a obehového ústrojenstva (cca 8,74 % ŤZP). Pri cca 29,13 % ŤZP osobách Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR skupinu postihnutia neviduje.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

Ku koncu roka 2014 mala obec Kúty 4 053 obyvateľov. Oproti roku 2004, čo je počiatok nášho hodnotiaceho obdobia, je to úbytok o 76 obyvateľov. Vývoj počas dekády však nebol rovnomerný, keďže do roku 2009 obec zaznamenávala neustály nárast počtu obyvateľov a až od roku 2010 začalo dochádzať k poklesu, ktorý pretrváva až do súčasnosti. Najvyšší počet obyvateľov (4 205 obyvateľov) zaznamenala obec Kúty počas uplynulej dekády v roku 2009, naopak, najnižší počet (4 053 obyvateľov) v roku 2014. Je potrebné preto zdôrazniť negatívny vývojový trend v posledných rokoch, ktorý upozorňuje aj na možné nedostatky v sociálnej oblasti.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

Graf č. 2 Vývoj celkového počtu obyvateľstva v obci v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Čo sa týka podielu mužov a žien na celkovom počte obyvateľov, vývoj počas celého obdobia od roku 2004 až do roku 2014 je rovnomerný a stabilný, pričom podiel mužov a žien je v podstate nemenný. Takmer presne polovičný podiel mužov aj žien môžeme vidieť aj v nižšie uvedenej tabuľke, pričom za rok 2014 bol podiel žien vo výške 49,72 % a podiel mužov 50,28 %.

Tabuľka č. 3 Podiel mužov a žien na celkovom obyvateľstve obce v rokoch (v %) 2004 – 2014

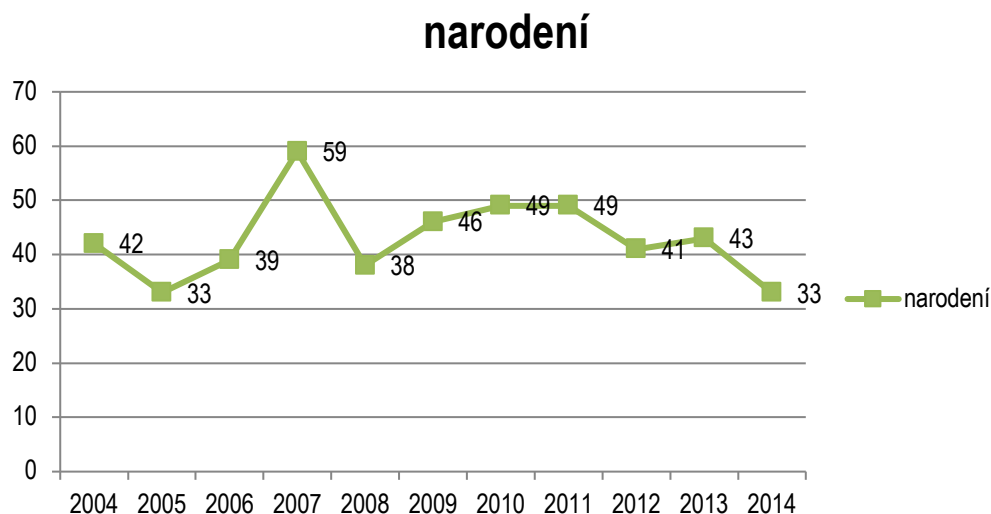
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podiel mužov	49,92	50,13	49,90	49,81	49,90	50,13	50,35	50,02	50,04	49,91	49,72
Podiel žien	50,08	49,87	50,10	50,19	50,10	49,87	49,65	49,98	49,96	50,09	50,28

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

V rámci vývoja počtu narodených môžeme skonštatovať komplikovanejšiu situáciu, ktorú odzrkadľuje nižšie uvedený graf. V priebehu rokov 2008 až 2011 zaznamenala obec Kúty pozitívny vývojový trend, kedy počet narodených detí každoročne stúpala od 38 až do 49 narodených osôb. V roku 2012 však nastal výraznejší pokles a v roku 2014 sa prehĺbil len na 33 detí, čo je najnižší počet počas celého sledovaného obdobia. Takto nízky počet zaznamenala obec ešte v roku 2005. Najviac detí sa narodilo v roku 2007 – 59 narodených detí za rok.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

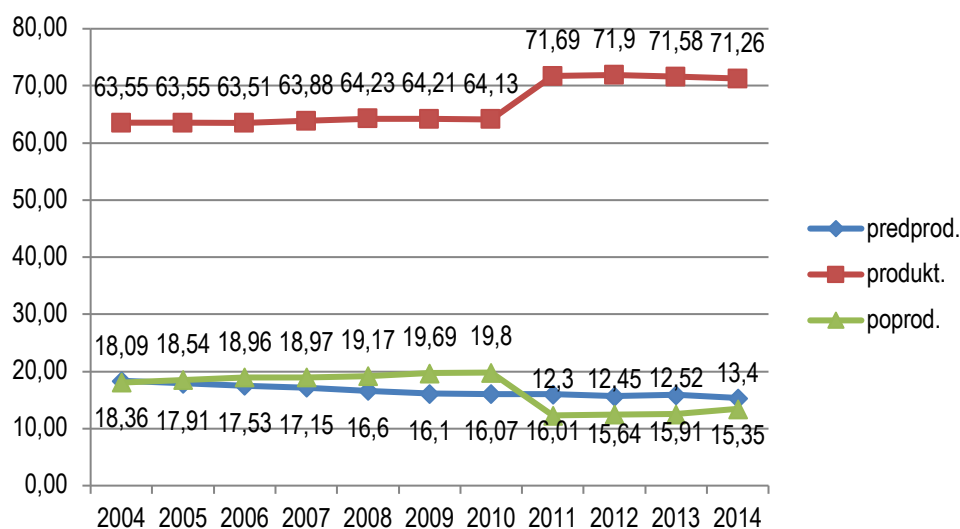
Graf č. 3 Vývoj počtu narodených detí v obci v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Vývoj vekovej štruktúry v obci je definovaný dvomi kontinuálnymi trendmi. Podiel predproduktívneho obyvateľstva a poproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte takmer neustále klesá, až na posledné 2 roky, kedy mierne vzrástol. Naopak, podiel produktívneho obyvateľstva takmer počas celej dekády kontinuálne vzrástol, až na spomínané posledné roky, kedy došlo k miernemu poklesu. V poslednom roku 2014 bola bilancia nasledovná: najmenší podiel zastáva obyvateľstvo v predproduktívnom veku vo výške 13,4 %, potom nasleduje poproduktívne obyvateľstvo s podielom 16,35 % a najväčší podiel dosahuje produktívne obyvateľstvo vo výške 71,26 %. Na grafe tiež môžeme pozorovať po roku 2010 nižší počet osôb v poproduktívnom veku ako predproduktívnom, čo hodnotíme ako pozitívny jav, pretože do kategórie produktívnych osôb vstupuje po roku 2010 viac osôb ako z nej vystupuje, čo znamená nižšiu záťaž pre verejné financie.

Graf č. 4 Veková štruktúra obyvateľstva obce v rokoch 2004 – 2014

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Pod sociálnym vylúčením chápeme neschopnosť zúčastniť sa na sociálnom, ekonomickom, politickom či kultúrnom živote v dôsledku rôznych nepriaznivých faktorov, ako napr. vek, vzdelanie, vierovyznanie, nezamestnanosť a pod. Ide teda o ohrozenie jednotlivca odlúčením od spoločnosti.

Jedným z kľúčových faktorov sociálneho vylúčenia je nezamestnanosť. V roku 2014 bol celkový počet žien uchádzajúcich sa o zamestnanie 122 a mužov 137, čo činí celkom 259 osôb evidovaných ako nezamestnaných. Najvyšší počet nezamestnaných bol zaznamenaný v roku 2009 (až vo výške 279), čo je výrazný nárast oproti rokom 2007 a 2008. Uvedená skutočnosť je vo veľkej miere nepochybne dôsledkom svetovej hospodárskej krízy. Vývoj počtu nezamestnaných počas sledovaného obdobia môžeme charakterizovať ako kolísavý a zachytáva ho nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 4 Vývoj počtu nezamestnaných v obci v rokoch 2007 – 2014

Rok	Počet uchádzačov o zamestnanie		
	Ženy	Muži	Spolu
2007	71	61	132
2008	68	64	132
2009	130	149	279
2010	121	135	256
2011	125	131	256
2012	124	144	268
2013	106	134	240
2014	122	137	259

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Vyše polovica obyvateľov obce Kúty (51,34 %) sa zaraďuje medzi ekonomicky aktívnych. Ak od počtu ekonomicky aktívnych v obci odpočítame nezamestnaných občanov, osoby na materskej či rodičovskej dovolenke, zostane nám podiel 41,03 % pracujúcich ľudí vytvárajúcich reálnu ekonomickú hodnotu.

Tabuľka č. 5 Prehľad ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci

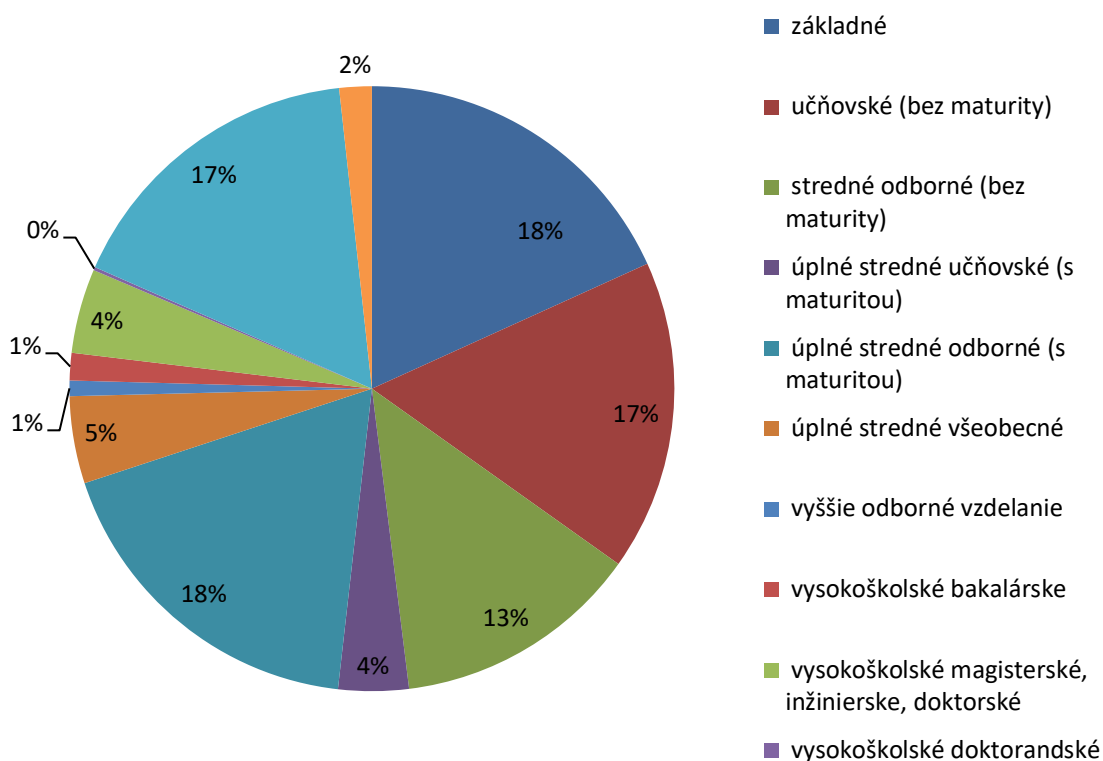
Osoby ekonomicky aktívne	Počet	% OEA	% celkom
Pracujúci (okrem dôchodcov)	1640	82,29%	40,01%
Pracujúci dôchodcovia	42	2,11%	1,02%
Osoby na materskej dovolenke	19	0,95%	0,46%
Osoby na rodičovskej dovolenke	112	5,62%	2,73%
Nezamestnaní	292	14,65%	7,12%
Osoby ekonomicky neaktívne	Počet	% OEA	% celkom
Nepracujúci dôchodcovia	790	39,64%	19,27%
Ostatní nezávislí	207	10,39%	5,05%
Závislé osoby	984	49,37%	24,01%
Iná a nezistená ekonomická aktivita	217	10,89%	5,29%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roku 2011

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

Ďalším významným faktorom komunitného plánovania je vzdelanie, ktoré má často veľký vplyv na sociálne začlenenie sa jedinca do spoločnosti. Nižšie uvedený graf zobrazuje vzdelanostnú štruktúru v obci Kúty. Ako môžeme vidieť, 63 % obyvateľov obce dosiahlo vyššie ako základné vzdelanie, základné vzdelanie dosiahlo 18 % obyvateľov a bez školského vzdelania eviduje obec 17 % obyvateľov.

Graf č. 5 Vzdelanostná štruktúra v obci

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Sociálne služby sú však prostriedkom na zmierňovanie nepriaznivých vplyvov nielen v rovine finančnej či hmotnej núdze, ale je dôležité ich vnímať aj v rovine sociálnej. Často môžeme pozorovať problematické zaradenie sa do spoločnosti napr. u osôb vracajúcich sa z výkonu trestu odňatia slobody, osôb závislých na alkohole alebo osôb bez domova. V obci Kúty registrujú 2 – 3 osoby ročne vracajúce sa z výkonu trestu odňatia slobody, 114 osôb s trvalým pobytom zahláseným v obci a 4 osoby celkom bez domova. Ďalej evidujú 4 osoby žijúce v náhradnej rodine a 90 osôb dlhodobo nezamestnaných.

V rámci socio-demografickej analýzy sme sa pozreli na štruktúru obyvateľstva obce Kúty podľa jednotlivých skupín, na ktoré sa sociálne služby primárne zameriavajú, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme prostredie, v ktorom tieto skupiny žijú.

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb sa zameriava na súčasnú situáciu a podmienky v oblasti sociálnych služieb a priamo nadväzuje na socio-demografickú analýzu. Poznanie súčasného stavu tvorí nevyhnutnú súčasť komunitného plánu, keďže poskytuje východiskový podklad pre objasnenie silných a slabých stránok obce a následné stanovenie potrebných opatrení pre zlepšenie súčasnej situácie. Na základe uvedeného popisujeme v nasledujúcom texte jednotlivé cieľové skupiny a ich súčasné možnosti v obci Kúty.

Seniori

V rámci infraštruktúry vytvorenej pre seniorov sa v obci Kúty nachádza **zariadenie pre seniorov**, kde sociálne služby poskytuje **Nezábudka Kúty, n. o.** so sídlom na ulici Dr. Š. Heska 921/14, 908 01 Kúty. Nezisková organizácia bola založená obcou Kúty v roku 2006. V budove Nezábudka Kúty n. o. sú sociálne služby poskytované v zmysle zákona 448/2008, Z. z. o sociálnych službách – podľa § 35 (zariadenie pre seniorov) a § 38 (domov sociálnych služieb) pobytovou celoročnou a ambulantnou formou. V súčasnosti pôsobí v zariadení celkom 14 zamestnancov, pričom organizačná štruktúra je nasledovná: 1 riaditeľ, 1 hlavná sestra, 5 opatrovateliek, 1 zdravotnícky asistent (úväzok 0,7), 1 asistent sociálnej práce (úväzok 0,3), 1 upratovačka, 1 vedúca stravovacej prevádzky, 1 sanitár, 1 kuchárka, 2 pomocné kuchárky (úväzok 0,4 a 0,5) a 2 zamestnanci pracujúci na dohodu o pracovnej činnosti (1 pracovník pre mzdové a ekonomické účtovníctvo a 1 odborný lektor).

V súčasnosti sa sociálna služba poskytuje 18 klientom v pobytovej forme a 2 klientom v ambulantnej forme, čo znamená, že kapacita zariadenia je takmer naplnená. Maximálna kapacita je totiž 23 miest, pričom 19 miest je v zariadení pre seniorov, kde 17 miest je pre pobytovú formu a 2 miesta sú pre ambulantnú formu. V domove sociálnych služieb je kapacita v počte 4 miest, kde 1 miesto je pre pobytovú formu a 3 miesta pre ambulantnú formu. Nezábudka Kúty, n. o. okrem ubytovania a stravovania poskytuje tiež pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, zabezpečuje ošetrovateľskú starostlivosť, pracovnú terapiu a záujmovú činnosť. V zariadení pre seniorov sa sociálne služby poskytujú aj seniorom z okolitých miest a obcí. V zariadení sa nachádzajú izby vybavené funkčným nábytkom, taktiež kuchynka a spoločenská miestnosť, ktoré slúžia potrebám klientov. Zariadenie je vybavené základnými zdravotníckymi prístrojmi na meranie vitálnych funkcií, glukomeri, pomôckami na rehabilitáciu, bazálnu stimuláciu, terapeutické aktivity, technológiami IKT a zdvíhacím zariadením pre imobilných klientov. Zariadenie disponuje aj kuchyňou a práčovňou.

Zariadenie je financované zo zdrojov MPSVR SR vo forme finančného príspevku na financovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou. Na rok 2018 bol pre Nezábudku Kúty, n. o. určený finančný príspevok vo výške 95 917,68 eur, z toho pre zariadenie pre seniorov s celoročnou formou 79 605 eur, pre zariadenie s ambulantnou formou 3 132 eur, pre domov sociálnych služieb s celoročnou formou 5 481 eur a pre domov sociálnych služieb s ambulantnou formou 7 699,68 eur. Mesačná výška finančného príspevku na miesto v zariadení na nasledujúci kalendárny rok sa ustanovuje nariadením vlády podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby

na pomoc inej fyzickej osobe pre druh a formu sociálnej služby.

Obec pomáha zariadeniu prostredníctvom finančného príspevku z obecného rozpočtu na základe žiadosti poskytovateľa. Ďalej sa obec spolupodieľa na riešení havarijných stavov a technických problémov budovy, zabezpečuje údržbu zelene a poskytuje pomoc pri príprave exteriéru k slávnostným udalostiam.

Poskytovateľ Nezábudka Kúty n. o. má do budúcnosti plány rozšíriť zariadenie pre seniorov o 10 miest a zvýšiť tým kapacitu zariadenia, keďže sú obdobia, kedy vzhľadom na malú kapacitu nedokáže zariadenie uspokojiť záujem občanov o sociálnu službu. Nezábudka Kúty sa však spoluprácou s okolitými zariadeniami, obcou a rodinnými príslušníkmi snaží umiestniť žiadateľa o sociálnu službu v čo najkratšom čase, aby mu bola pomoc poskytnutá v okamihu, keď ju potrebuje. Čo sa týka ďalších zámerov do budúcnosti, zariadenie plánuje dokúpiť ďalšie materiálno-technické vybavenie, a tým zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb.

Obec Kúty zabezpečuje pre seniorov v obci aj **stravovanie** mimo zariadenia pre seniorov, pričom strava je pripravovaná v školskej jedálni pri miestnej základnej škole. Stravovanie je zabezpečené v pracovné dni a je dovážané občanom na základe zmluvy. V súčasnosti využíva túto službu približne 100 občanov, pričom kapacita je až okolo 150 osôb, z čoho vyplýva, že poskytovateľ aktuálne pokrýva dopyt. Obec poskytuje finančný príspevok vo výške 0,20 eur na jeden obed a zvyšnú sumu vo výške 2,60 eur si hradí občan.

Obec tiež vyvíja aktivity pre seniorov počas roka a prispieva tak ku skvalitneniu ich života. Pravidelne organizuje prednášky a stretnutia seniorov, pri príležitosti ktorých venuje osobitnú pozornosť jubilantom. Ďalej usporadúva rôznorodé podujatia, ako napr. jarmok, stavenie mája, juniáles, hody, festival jedla, súťaž vo varení gulášu, vianočné predstavenia či koncerty. V rámci kultúrneho vyžitia organizuje aj zájazdy na divadelné predstavenie. Aj takýmto spôsobom sa samospráva snaží predchádzať sociálnemu vylúčeniu seniorov.

Iné zariadenia poskytujúce sociálne služby seniorom sa v obci nenachádzajú, preto za hlavnú prioritu obec považuje rozšírenie zariadenia Nezábudka Kúty, n. o., a to najmä domov sociálnych služieb, kde je súčasná kapacita značne nedostačujúca s ohľadom na dopyt po danej sociálnej službe.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnutým osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, je určené zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb (viď vyššie časť „Seniori“). Viaceré verejné budovy a verejné priestranstvá v obci sú vybavené bezbariérovým prístupom. Budovanie bezbariérového prístupu je v súčasnosti štandardnou požiadavkou pri realizácii nových stavieb a rekonštrukčných prác. Medzi budovy s kompletne zabezpečeným bezbariérovým prístupom patrí obecný úrad a kultúrny dom.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

V rámci infraštruktúry **pre deti a matky** sa v obci Kúty nachádza **zariadenie určené pre matky** s názvom Kamoško. Zariadenie je vedené ako záujmový útvar Centra voľného času v Kútoch a sídli na adrese Brnenská 430, 908 01 Kúty, avšak dočasné sídlo je Nám. Radlinského 981, 908 01 Kúty. V zariadení Kamoško sa poskytujú rôzne služby, napr. zapožičanie hračiek, didaktických, výtvarných či hudobných pomôcok pre deti. Zariadenie poskytuje tiež možnosť zúčastňovať sa spoločenských akcií Centra voľného času a vytvára priestor pre socializáciu matiek a detí. V súčasnosti v zariadení Kamoško pôsobí jeden zamestnanec – dobrovoľník, ktorý je zároveň vedúcim zariadenia. Momentálne navštevuje zariadenie približne 25 osôb, pričom ho využívajú aj obyvatelia okolitých miest a obcí.

Čo sa týka materiálno-technického vybavenia, zariadenie disponuje výtvarnými pomôckami, hudobnými nástrojmi, športovým vybavením, didaktickými pomôckami, tematicky zameranými hračkami a hygienickými potrebami. Obec Kúty sa snaží o podporu infraštruktúry pre deti a mládež, o čom svedčí aj fakt, že Centrum voľného času pôsobí priamo pod obcou a zariadenie Kamoško je evidované ako jeho záujmový útvar. Na základe uvedeného obec financuje kompletne materiálno-technické vybavenie.

Ďalej je v obci k dispozícii v rámci infraštruktúry pre deti a matky **materská škola** s názvom Materská škola Kúty, ktorá sídli na ul. Dr. Štefana Heska 921, 908 01 Kúty. Materská škola poskytuje starostlivosť pre deti od 2 rokov. V materskej škole pôsobí 23 zamestnancov, ktorí poskytujú starostlivosť o deti navštevujúce zariadenie a 2 zamestnankyne na materskej dovolenke (z toho 21 je na trvalý pomer, 2 na záskok počas materskej dovolenky + 1 osoba evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny). V súčasnosti dochádza do materskej školy 135 detí s nasledovnou vekovou skladbou: menej ako 3 roky – 11 detí, 3 roky – 39 detí, 4 roky – 34 detí, 5 rokov – 38 detí, 6 rokov – 13 detí. Avšak 48 detí je umiestnených v elokovanom pracovisku, ktoré nedisponuje vhodnými podmienkami pre deti predškolského veku, preto toto riešenie bolo vytvorené len ako dočasné. Materská škola neeviduje žiakov z iných obcí či miest.

Materská škola funguje ako rozpočtová organizácia obce a primárne je zriadená za účelom vzdelávania detí predškolského veku. Jednotlivé triedy sú vybavené pomôckami a hračkami, ktoré sú voľne uložené, a teda dostupné a viditeľné pre deti. Hračky v triedach spĺňajú podmienky primeranosti veku, je sledovaná ich kvalita a množstvo. Vo všetkých triedach je IT – interaktívna tabuľa, počítač, tlačiareň, pričom aj pedagogické pracovníčky majú k dispozícii svoj počítač. Všetky triedy sú pripojené na internet. Základným nábytkom pre deti sú stoly a stoličky. Sú umiestnené vo svetlej časti miestnosti jednotlivých pavilónov, prípadné umelé osvetlenie sa nachádza v hornej časti miestností. Ležadlá v spálňach sú spravidla drevené, dostatočne pevné a stabilné, tepelne izolované, ľahko prenosné a skladateľné. Súčasťou materiálno-technického vybavenia materskej školy je aj odborná a detská literatúra, učebné pomôcky, telovýchovné náradie a náčinie či hudobné nástroje. Na pobyt detí vonku slúži obecné ihrisko a školský dvor. Školský dvor je rozdelený do troch častí – v prvej časti je umiestnené pieskovisko, šmýkačka, kolotoč; v druhej časti sú vysadené stromy a buduje sa tu edukačné centrum; v tretej časti sú stromy a kríky. Dopravné ihrisko je vybudované samostatne pri vstupe do areálu materskej školy. Oplotenie areálu školy je však

nevyhovujúce a v okolí nie sú vybudované žiadne chodníky. Taktiež je potrebná rekonštrukcia kanalizácie, ktorá spôsobuje zápach v priestoroch prevádzkového pavilónu.

Bohužiaľ, ani súčasná kapacita zariadenia nie je postačujúca pre potreby obce. Maximálna kapacita materskej školy na ulici Dr. Heska je 95 detí a dočasná kapacita elokovaného pracoviska je 40 detí. Podľa zákonom stanovených podmienok by zariadenie malo navštevovať najviac 124 detí, z toho 11 detí do 3 rokov. Preto za prioritné zámery do budúcnosti obec považuje dokončenie rekonštrukcie elektriny v pavilóne č. 1B a 2A – prízemie, prístavbu materskej školy v počte dvoch tried, rekonštrukciu prevádzkového pavilónu, opravu kanalizačného systému, výmenu nábytku v 2. triede a doplnenie nábytkom a pomôckami v iných triedach. Za nemenej dôležitú považuje úplnú rekonštrukciu a zariadenie kuchyne, keďže v súčasnosti sa nachádza v nevyhovujúcom stave.

Na území obce sa taktiež nachádza **základná škola** s názvom Základná škola Andreja Radlinského, ktorej sídlo je Školská 694, Kúty 908 01. V základnej škole pôsobí 41 zamestnancov, z toho 27 pedagogických a 14 nepedagogických (jeden nepedagogický zamestnanec má úväzok na 50 % a jeden na 80 %). V súčasnom školskom roku 2015/2016 má škola 16 tried, avšak na základe prihlášok na budúci školský rok 2016/2017 plánuje otvoriť až 17 tried. Rozdeľovanie detí do tried prebieha nasledovne: Deti sú rozdelené do tried pred nástupom do prvého ročníka po konzultácii s pani učiteľkami z materskej školy. Pri rozdelení do tried sa škola snaží vytvoriť dve, v niektorom školskom roku i tri triedy (závisí od počtu zapísaných žiakov do prvého ročníka), ktoré sú na rovnakej úrovni. Pri rozdelení sa berie do úvahy viacero hľadísk – pomer počtu detí chlapec/dievča, dieťa z menej podnetného prostredia, výchovné problémy, vedomostná úroveň. Po zaradení žiaka v prvom ročníku pokračuje v štúdiu v rovnakej triede až do deviateho ročníka. Celkovo základnú školu navštevuje 366 detí, z toho 190 detí využíva aj služby školskej jedálne a 78 detí navštevuje školský klub detí. Základná škola eviduje aj deti z iných obcí, prípadne miest, ale len v minimálnom počte. Ide o deti, ktoré zmenili pobyt počas školského roka alebo nastala zmena v ich rodinnom prostredí (napr. rozvod rodičov). Školská telocvičňa je navštevovaná aj deťmi z iných obcí v rámci voľno časových aktivít a krúžkov.

Spôsob financovania základnej školy sa člení na normatívne finančné prostriedky a nenormatívne finančné prostriedky. Medzi nenormatívne zaraďujeme vzdelávacie poukazy, asistenta, príspevok na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, dotáciu z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a dotácie z rozpočtu obce. Školská jedáleň a školský klub detí sú financované z vlastných príjmov a pomocou dotácie z rozpočtu obce.

Základná škola a školský klub detí poskytujú výchovno-vzdelávacie služby pre deti a školská jedáleň poskytuje stravovacie služby pre žiakov, zamestnancov aj dôchodcov. Základná škola je vybavená 16 kmeňovými triedami s novými lavicami a stoličkami, 6 dataprojektormi a 6 notebookmi.

Ďalej sa v škole nachádza:

- ✓ multimediálna učebňa (vybudovaná v roku 2015) s novým interiérovým vybavením, interaktívnou tabuľou, dataprojektorom, 20 tabletmi a notebookom,
- ✓ fyzikálno-chemické laboratórium (vybudované v roku 2014) s novým interiérovým vybavením, dataprojektorom, notebookom, novými pomôckami z projektu *Podpora polytechnickej výchovy na základných školách*,

- ✓ učebňa anglického jazyka – jazykové laboratórium (vybudované v roku 2015) s dataprojektorom a notebookom,
- ✓ učebňa nemeckého jazyka – vybavená dataprojektorom a notebookom,
- ✓ učebňa biológie (vybudovaná v roku 2015) -- nachádza sa tu dataprojektor, notebook, interaktívna tabuľa, pomôcky z projektu *Podpora polytechnickej výchovy na základných školách*,
- ✓ EKOKLUB – učebňa environmentálnej výchovy (vybudovaná v roku 2015) – disponuje novými záhradkáorskými pracovnými stolmi,
- ✓ 2 učebne informatickej výchovy – 32 počítačových zostáv, 10 notebookov, 2 dataprojektory
- ✓ školská knižnica (vybudovaná v roku 2016),
- ✓ 3 oddelenia školského klubu detí (vybudované v rokoch 2014, 2015, 2016) – nové interiérové vybavenie, dataprojektor, interaktívna tabuľa, notebook, LCD televízor, nové didaktické a spoločenské hry.

V areáli školy sa nachádza telocvičňa, v ktorej došlo v roku 2015 k rekonštrukcii šatní a inštalácii nového interiérového vybavenia. V areáli školského dvora majú žiaci k dispozícii futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, asfaltovú bežeckú dráhu, dráhu na skok do diaľky a vrh guľou, tenisové ihrisko s odrazovou tenisovou stenou, ihrisko na plážový volejbal a dráhu na in-line korčuľu.

Obec Kúty výraznou mierou podporuje rozvoj Základnej školy Andreja Radlinského. Pomáha formou finančnej spoluúčasti na všetkých grantových projektoch, do ktorých sa škola zapája. Pomoc zo strany obce zahŕňa nasledovné aktivity: modernizáciu, rekonštrukcie a opravy školských budov, zabezpečovanie zariadenia a pomôcok, ktoré musia byť pokryté z kapitálových výdavkov. Obec taktiež finančne podporuje rôzne školské aktivity žiakov (napr. prepravu žiakov, volejbalový, florbalový turnaj atď.). Zamestnanci Obecného podniku Kúty vypomáhajú údržbárovi školy pri časovo a manuálne náročnejších prácach.

Vzhľadom na počet žiakov a množstvo tried, ktoré sa v rámci jednotlivých ročníkov musia otvoriť, nie je kapacita školy postačujúca. Základnej škole chýbajú niektoré odborné učebne, ako napr. technická či učebňa na výtvarnú výchovu. Škola začína zápasť aj s problémom kapacity školského klubu detí, keďže záujem o tieto služby zo strany žiakov i rodičov stúpa.

Do budúcnosti preto Obecný úrad Kúty spolu so základnou školou považujú za prioritné riešiť havarijný stav elektroinštalácie a kanalizácie v celej budove školy a telocvične. K ďalším dôležitým zámerom patrí rekonštrukcia šatní pre žiakov 1. a 2. stupňa, zakúpenie plechových skriniek na prezuvky a zriadenie učebne technickej výchovy (zakúpenie pracovných stolov a zverákov). V súčasnosti je z hľadiska vyučovacieho procesu a technologizácie školy nevyhnutné zabezpečiť internetové pokrytie vo všetkých kmeňových triedach. Pre žiakov je potrebné taktiež zabezpečiť adekvátny školský areál, preto základná škola a obec plánujú zrealizovať povrchovú úpravu tenisového ihriska a rekonštrukciu volejbalového ihriska, vybudovanie školskej záhrady – záhrada, ktorá učí (altánok, rozhľadňa, záhony, ovocný sad, atď.), osadenie mestského mobiliáru na školskom dvore a revitalizáciu zelene v areáli školy.

V rámci infraštruktúry pre deti je v obci k dispozícii aj **základná umelecká škola** s názvom a sídlom Základná umelecká škola, Školská 694, 908 01 Kúty. V umeleckej škole v súčasnosti pôsobí

11 zamestnancov, pričom 8 z nich je pedagogických a 3 zamestnanci sú nepedagogickí. V umeleckej škole je otvorených aktuálne 10 tried, ktoré navštevuje 251 detí. Vyučovanie je rozdelené na individuálne a skupinové, kde individuálne navštevuje 69 detí a skupinové 182 detí. Základná umelecká škola slúži aj pre deti z okolitých obcí, ako napríklad z Čárov, Moravského Sv. Jána, Borského Sv. Jura, Borského Mikuláša, Brodského, Gbelov, Sekúl či Závodu. Umelecká škola je z hľadiska spôsobu financovania vedená ako rozpočtová organizácia zriadená obcou Kúty, ktorá poskytuje základné umelecké vzdelávanie.

Základná umelecká škola Kúty vznikla 1.9.2014 v šiestich učebniach. Na základe toho je súčasné materiálno-technické vybavenie takmer nové. Hudobné nástroje pre žiakov sú zatiaľ plne postačujúce pre žiakov jednotlivých odborov, avšak chýba potrebná aparátúra pre hudobnú skupinu, ktorú plánuje škola zakúpiť v budúcom školskom roku. Chýba tiež technické vybavenie vo výtvarnom odbore, a to najmä notebook a dataprojektor. Do budúceho školského roku plánuje škola tiež zabezpečiť potrebné materiálne vybavenie tanečného a literárno-dramatického odboru.

Obec aktívne pomáha základnej umeleckej škole, a to konkrétne finančnou spoluúčasťou na rôznych akciách, ako napr. zabezpečenie autobusu na vystúpenia či hradenie workshopov a tiež prostredníctvom zakúpenia pomôcok z kapitálových výdavkov.

Momentálne je kapacita Základnej umeleckej školy Kúty nepostačujúca, keďže už v školskom roku 2015/2016 nemohli prijať všetkých prihlásených žiakov z dôvodu nedostatku miesta. V súvislosti s nepostačujúcou kapacitou nie je možné prijať ani ďalších pedagógov, a preto škola vidí ako ideálne riešenie prenechanie celej budovy pre Základnú umeleckú školu Kúty. Vďaka tomu by bolo možné vybudovať novú učebňu pre tanečný a literárno-dramatický odbor, ktorá je aktuálne už nepostačujúca.

V obci Kúty sa nenachádza žiadna stredná škola, ktorú by mohli žiaci po ukončení základnej školy navštevovať.

Obec vyvíja aj ďalšie aktivity pre **deti a mládež**, napr. zriadila Centrum voľného času, kde môžu mladšie ročníky ďalej rozvíjať svoj talent a realizovať svoje **voľnočasové aktivity**. Ďalej majú možnosť využiť multifunkčné ihrisko a detské ihrisko, telocvičňu či štadión. Obec taktiež organizuje rôzne športové turnaje a podujatia pre deti. Multifunkčné ihrisko, telocvičňu a štadión však využívajú aj **ostatní obyvatelia** obce bez ohľadu na vek, t. j. sú k dispozícii aj pre rodiny a starších obyvateľov. Obec poskytuje tiež priestor za kultúrnym domom, ktorý často slúži obyvateľom ako priestor na organizovanie rôznych podujatí.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Obec Kúty zaznamenáva 2 až 3 osoby ročne, ktoré sa vracajú z výkonu trestu odňatia slobody. Eviduje tiež 3 až 4 osoby bez domova. V obci sa nachádzajú aj 4 osoby, ktoré žijú v náhradnej rodine a približne 90 obyvateľov je dlhodobo nezamestnaných. Obec preto organizuje terénnu sociálnu prácu, ktorá pomáha týmto osobám uľahčiť proces začlenenia sa do spoločnosti a ochraňuje ich tak pred sociálnym vylúčením. Žiadne ďalšie aktivity však obec na podporu takýchto osôb nevyvíja a ani neplánuje v aktuálnom plánovacom období.

SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá identifikuje slabé a silné stránky v oblasti poskytovania sociálnych služieb v obci Kúty a definuje aj príležitosti a ohrozenia do budúcnosti, ktoré môžu ovplyvniť vývoj situácie v oblasti sociálnych služieb. Prehľad vyššie uvedených atribútov prináša nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 6 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• Vyrovnaný podiel mužov a žien • Stúpajúci trend počtu produktívneho obyvateľstva • Relatívne nízka miera nezamestnanosti • Existencia zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb • Zabezpečenie stravovania pre seniorov s finančnou podporou obce • Vybavenie verejných budov bezbariérovým prístupom • Existencia materského centra • Existencia materskej školy • Existencia základnej školy • Podpora voľnočasových aktivít, existencia centra voľného času • Aktívna snaha samosprávy o získanie externých finančných prostriedkov • Výhodná poloha z hľadiska medzinárodnej spolupráce • Výhodná poloha z hľadiska dostupnosti okresného mesta Senica • Existencia pestrej palety záujmových organizácií, klubov a občianskych združení a ich podpora zo strany obce • Úspešne fungujúca ZUŠ • Aktívna komunita seniorov (jednota dôchodcov aj neorganizovaný klub)	• Znižujúci sa počet obyvateľov • Klesajúci vývoj počtu narodených detí • Nedostatočná kapacita zariadenia pre seniorov • Nevhodné podmienky elokovaného pracoviska materskej školy • Nedostatočná kapacita materskej školy • Potrebná rekonštrukcia materskej školy • Potrebná rekonštrukcia základnej školy a rozšírenie kapacity o odborné učebne • Chýbajúce zariadenie pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením • Nevysiešená bytová otázka (cenovo výhodné bývanie pre sociálne odkázaných občanov, pre rómske rodiny, pre mladých)
Príležitosti	Hrozby
• Možnosť získania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a fondov Európskej únie • Stabilná finančná situácia obce • Zvyšovanie kompetencií samosprávy v oblasti sociálnych služieb • Rozvoj spolupráce v širšom regióne s osobitným zreteľom na medzinárodnú spoluprácu • Rozširovanie vhodných lokalít pre výstavbu individuálnej a hromadnej bytovej výstavby • Záujem občanov o voľnočasové a spoločenské aktivity • Vypracovanie komunitného plánu ako nástroja efektívneho a organizovaného strategického plánovania • Rozšírenie kapacít pobytovej a ambulantnej sociálnej služby pre seniorov	• Nedostatok vlastných finančných prostriedkov na realizáciu vytýčených zámerov • Neúspešnosť žiadostí o nenávratný finančný príspevok • Absencia vybraných štatistických dát • Presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných prostriedkov • Pokračovanie v negatívnom dlhodobom demografickom vývoji ako dôsledok chýbajúcej podpornej politiky v tejto oblasti • Chýbajúca spolupráca v regióne

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výsledky dotazníkového prieskumu

Do procesu komunitného plánovania bolo umožnené zapojiť sa aj občanom a organizáciám žijúcim a pôsobiacim v obci Kúty prostredníctvom vyplnenia dotazníkov zverejnených na webovej stránke obce. Do prieskumu sa zapojili obyvatelia obce, avšak žiadna organizácia. Výsledky tohto prieskumu prinášame v nasledujúcej textovej časti.

Do prieskumu obce Kúty sa zapojilo 15 respondentov, z toho 2/3 tvorili ženy a 1/3 muži. Respondenti v podiele 13,33 % boli vo veku 20 – 29 rokov, 60 % respondentov uviedlo vek 30 – 39 rokov a 26,67 % respondentov sa pohybovalo vo veku od 40 do 49 rokov. Do prieskumu sa nezapojili respondenti mladší ako 20 rokov a ani respondenti starší ako 49 rokov.

Čo sa týka vzdelania, 26,67 % respondentov predstavujú vyučené osoby s maturitou a rovnaká skupina respondentov dosiahla stredné odborné vzdelanie. Vysokoškolské vzdelanie rozličných smerov sme zaznamenali až pri 46,67 % respondentov. Väčšina respondentov bola v čase vyplňania dotazníka zamestnaná, len 1 osoba bola študentom (čo činí 6,67 % z celkového počtu respondentov) a taktiež 1 osoba nezamestnaná a 1 na materskej dovolenke.

Presná polovica pracujúcich respondentov je zamestnaná vo verejnom sektore, a tým pádom zvyšná polovica pracuje v súkromnom sektore. Väčšia časť respondentov býva v obci Kúty už 21 a viac rokov, tí tvoria presne 2/3 počtu osôb zapojených do prieskumu. Viac ako 11 a menej ako 15 rokov býva v obci 13,33 % respondentov, 6,67 % respondentov býva v obci 6 – 10 rokov a 13,33 % respondentov len 1 – 5 rokov. Na základe uvedeného možno usúdiť, že väčšina respondentov dobre pozná svoju obec a je známa miestnych pomerov.

Napriek tomu len 26,67 % zúčastnených obyvateľov má prehľad o tom, aké sociálne služby sú v obci poskytované a rovnaké percento uviedlo, že prehľad o miestnych sociálnych službách nemá. Až 53,33 % odpovedalo, že portfólio sociálnych služieb v obci Kúty pozná čiastočne. Hoci prehľad o poskytovaných sociálnych službách nie je u občanov dostačujúci, sociálne služby využíva takmer každý respondent až na jedného. Presne 20 % obyvateľov využíva služby zriadených vzdelávacích zariadení a 26,67 % respondentov využíva možnosť zapojenia sa do záujmových združení a klubov.

V dotazníku obec tiež zaujímala spokojnosť obyvateľov s poskytovanými sociálnymi službami, pričom výsledky sú nasledovné: 40 % opýtaných nevedelo portfólio služieb ohodnotiť, iba 26,67 % respondentov je spokojných so sortimentom služieb a 33,33 % deklarovalo svoju nespokojnosť odôvodnenú predovšetkým nedostatočným počtom poskytovaných služieb. Kvalitu poskytovaných sociálnych služieb nebolo schopných posúdiť viac ako 53 %, spokojných bolo len 20 % a rovnaká skupina, t. j. 20 % je vyslovene nespokojná s kvalitou poskytovaných služieb. Obyvatelia pociťujú určité nedostatky a chýbajúce sociálne služby. Navrhujú zvýšiť kapacitu zariadenia pre seniorov a zlepšiť vybavenie domova sociálnych služieb. Chýbajú im tiež záujmové krúžky pre deti predškolského veku, spoločné aktivity mladších a starších obyvateľov a potrebný rozsah vzdelávania.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia

Vízia je zadefinovaný a popísaný budúci želaný stav, výsledný efekt, ktorý chceme prostredníctvom súhrnu opatrení dosiahnuť na konci plánovacieho obdobia v roku 2021. Vízia obce Kúty sa odvíja a priamo vychádza zo zistení SWOT analýzy, v ktorej sme identifikovali silné a slabé stránky súčasnej situácie a taktiež príležitosti a ohrozenia budúceho vývoja. Do procesu komunitného plánovania boli zapojení predstavitelia obecného úradu – sociálneho oddelenia, odborníci na sociálnu oblasť, poskytovatelia i užívatelia sociálnych služieb, verejnosť a ďalšie subjekty, a preto vízia dôveryhodne a zodpovedne odráža potreby cieľových skupín a všetkých zainteresovaných subjektov.

Vízia obce Kúty vychádza z **Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020**, ktorých cieľom je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike cestou formulovania základných priorít rozvoja, predpokladov na ich dosiahnutie a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia.

Špecifickým cieľom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb je:

- zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
- deinštitucionalizovať sociálne služby,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch. Na základe uvedeného si obec Kúty vytýčila nasledujúcu víziu:

Obec Kúty bude miestom pokojného bývania, bude poskytovať zdravé, čisté a priateľské prostredie pre svojich obyvateľov. Súčasne bude pokračovať v rozvíjaní miestnych tradícií. Obec bude pokračovať vo využívaní prírodného potenciálu a zabezpečovať ekologickú stabilitu územia. Do budúcnosti sa obec buduje ako urbanisticky

usporiadaná s fungujúcou bytovou a občianskou vybavenosťou s potrebnou sociálnou infraštruktúrou. Priaznivý priestor pre rozvoj podnikania podnecuje vznik pracovných príležitostí a poskytuje obyvateľom priaznivé podmienky pre rôznorodé aktivity, oddych a rekreáciu, ktoré sú dôležitým nástrojom pred sociálnym vylúčením. Zabezpečené budú dostatočné kapacity sociálnych služieb pre tých, ktorí na tieto služby majú nárok a ktorí ich potrebujú.

Túto víziu plánuje obec naplniť prostredníctvom realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021. Za dosiahnutie vízie budú zodpovední odborníci na sociálnu oblasť (pracovná skupina): zamestnankyňa Obecného úradu Kúty Henrieta Hesková a v rámci komisie zdravotnej a sociálnej starostlivosti JUDr. Zita Rišková a Mária Holúbková.

Návrh úprav komunitného plánu bude podliehať schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom obce Kúty. Plnenie komunitného plánu obec vyhodnocovať **raz ročne za obdobie predchádzajúceho kalendárneho roka.**

Návrh stratégie rozvoja

Obec Kúty si stanovila stratégiu rozvoja so zreteľom na dosiahnutie svojej vízie. Obec pristúpila k naplánovaniu jednotlivých krokov, aby bolo jasne vopred zadefinované, na aký zámer, kedy a koľko finančných prostriedkov bude potrebovať, aby zabezpečila potrebnú organizovanosť a efektívnosť jednotlivých opatrení na splnenie stanovených zámerov. Prehľadnosť, jasnosť a konkrétnosť sú základné piliere, od ktorých sa odvíja kvalita spracovania komunitného plánu a je nimi podmienená aj úspešnosť následného vyhodnocovania miery naplnenia stanovených cieľov a vízie. Od toho sa tiež odvíja potreba realistického popísania súčasného stavu, ktorá podnietí k ďalšiemu rozvoju oblasti sociálnych služieb. Je potrebné teda zosumarizovať podmienky súčasnej situácie a možné opatrenia v rámci dostupných možností, ktoré je obec schopná realizovať pre podporu a zlepšenie stavu. Predíde sa tým prípadným nedorozumeniam či nenaplneným očakávaniam a pozitívne výsledky prinesú motiváciu k ďalšej snahe o zlepšovanie oblasti sociálnych služieb.

Na obdobie rokov 2016 – 2021 si obec Kúty stanovila nasledujúce ciele a k nim aktivity, ktorými zamýšľa tieto ciele v oblasti sociálnych služieb dosiahnuť:

Ciele a aktivity obce Kúty v sociálnej oblasti	
Cieľ	Aktivita
1. Zabezpečenie starostlivosti o seniorov	1.1 Rozšírenie priestorov a zvýšenie kapacít zariadenia pre seniorov

V súvislosti s uvedenou aktivitou si samospráva definovala aj ukazovatele výsledkov a dopadov. Pomocou nich vie kontrolovať plnenie stanovených cieľov a hodnotiť úspešnosť vytýčených aktivít. Ku každému ukazovateľu obec priradila príslušné merné jednotky a taktiež východiskovú a cieľovú hodnotu, ktorú bude monitorovať v priebehu realizácie komunitného plánu.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

Tabuľka č. 7 Tabuľka ukazovateľov výsledkov a dopadov

TABUĽKA UKAZOVATEĽOV VÝSLEDKOV A DOPADOV						
Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Informačný zdroj	Merná jednotka	Hodnota	Cieľová hodnota	
				2016	2018	2021
Aktivita 1. 1 – Rozšírenie priestorov a zvýšenie kapacít zariadenia pre seniorov						
Výsledok	Plocha dobudovanej prístavby	PD	m²	0	322	-
Dopad	Kapacita zariadenia pre pobytovú formu	Evidencia OÚ	Počet osôb	0	28	-
	Kapacita zariadenia pre ambulantnú formu	Evidencia OÚ	Počet osôb	5	-	-

Zdroj: Obecný úrad Kúty

Takto zosumarizovaný prehľad ukazovateľov výsledkov a dopadov pretvára budúci želaný stav do konkrétnej kvantifikovanej podoby. Samospráva zmonitorovala podmienky východiskovej situácie a zostavila prehľad krokov, ktoré už podnikla pre dosiahnutie vytýčených cieľov a zvažila, aké sú jej ďalšie možnosti. V nasledujúcej tabuľke uvádza odpovede na otázky, v akom časovom horizonte, za akého personálneho zabezpečenia, za akých podmienok a pri akých nákladoch sa uskutoční ďalší rozvoj oblasti poskytovania sociálnych služieb počas aktuálneho plánovacieho obdobia.

Tabuľka č. 8 Strategické zámery obce Kúty na obdobie 2016 – 2021

Rozšírenie priestorov a zvýšenie kapacít zariadenia pre seniorov	
Druh sociálnej služby	§ 35 zákona o sociálnych službách – zariadenie pre seniorov („ZPS“) § 38 zákona o sociálnych službách – domov sociálnych služieb („DSS“)
Forma sociálnej služby	Pobytová celoročná služba a ambulantná služba
Poskytovateľ sociálnej služby	Nezábudka Kúty, n. o., ktorej zakladateľom je obec Kúty
Kontaktné osoby garanta	Komisia výstavby, životného prostredia a regionálneho rozvoja: Juraj Bílek, JUDr. Katarína Filová, Alena Valová, Ing. Stanislav Pavelka, Ing. Peter Procházka, Henrich Kovarovič, Dr. Tomáš Valla
Partneri garanta	Stavebná firma, externá projektová kancelária
Začatie a ukončenie projektu	2015 – 2018
Stav projektu pred realizáciou	Nepostačujúce priestory a kapacity objektu, kde sa sociálne služby poskytujú. V roku 2017 bola vyhotovená projektová dokumentácia, vydané stavebné povolenie a zrealizované VO na zámer.
Cieľ projektu	Rozšírenie priestorov existujúceho objektu formou prístavby o ploche 322 m ² . Zvýšenie kapacít sociálnych služieb a uspokojenie dopytu po sociálnych službách – ZPS a DSS.
Výstupy	Dobudovanie priestorov objektu na ul. Dr. Š. Heska, v ktorom sa poskytujú sociálne služby.
Personálne zabezpečenie sociálnej služby	Odborný personál (počet osôb): Potreba prijať 4 osoby Pomocný personál (počet osôb): Potreba prijať 1 osobu Spolu je v súvislosti s realizáciou zámeru potrebné prijať 5 osôb
Organizačné a prevádzkové	§ 35 a § 38 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY 2016 – 2021

podmienky							
Kapacita sociálnej služby	Existujúca kapacita: 18 miest v pobytovej forme a 5 miest v ambulantnej forme. Budúca kapacita: 28 miest v pobytovej forme a 5 miest v ambulantnej forme (ambulantná forma bez zmeny). Plánované navýšenie kapacít: o 10 miest v pobytovej forme (27 osôb v ZPS a 1 osoba v DSS). Celková kapacita sa navýši z 23 na 33 miest.						
Cieľová skupina	Seniori, ŤZP						
Indikátory monitoringu	Plocha dobudovanej prístavby (v m ²) – 322 m ² Kapacita zariadenia pre pobytovú formu – 28 osôb Kapacita zariadenia pre ambulantnú formu – 5 osôb						
Riziká	Absencia vhodnej výzvy, nedostatok finančných prostriedkov obce na spolufinancovanie projektu, kvalita dodávateľa stavebných prác, kvalita personálu, nedostatok kvalifikovaného personálu.						
Poznámky	Projekt je v súlade s územným plánom obce. Existuje technické zázemie v objekte – napr. jedáleň. Z celkových očakávaných nákladov na stavebné práce obec ku dňu 1. aktualizácie komunitného plánu vynaložila 124 467 EUR. Túto časť stavebných prác obec uhradila z vlastných zdrojov.						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín (mesiac/rok)	
Príprava projektovej dokumentácie	Projektant, cenár/rozpočtár					2017	
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad					2017	
Verejné obstarávanie na zámer	Verejný obstarávateľ					2017	
Realizácia projektu	Dodávateľ stavebných prác					2018	
Kolaudácia	Stavebný úrad					2018	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejný zdroj				z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	OBEC	
Projektová dokumentácia	2017	17 300	0	0	0	17 300	0
Realizácia projektu	2018	124 467	0	0	0	124 467	0
Spolu		141 767	0	0	0	141 767	0

Plán financovania

Možnosti obecného rozpočtu sú obmedzené, preto je potrebné pristúpiť ku komparácii nákladov na jednotlivé aktivity a veľkosti rozpočtu obce a zdefinovať si konkrétne zdroje a výšku finančných prostriedkov na financovanie stanovených zámerov. Analýzu potrebných finančných prostriedkov a ich zdrojov je potrebné zachytiť pre jednotlivé roky počas sledovaného obdobia, o čom pojednáva nasledujúca tabuľka. Z tabuľky je zrejmé, že obec Kúty plánuje využiť na financovanie okrem obecného rozpočtu aj prostriedky zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu EÚ.

Tabuľka č. 9 Finančný plán obce Kúty

Zámer	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Rozšírenie priestorov a zvýšenie kapacít zariadenia pre seniorov	141 767,00	0,00	0,00	0,00	0,00	141 767,00	0,00
Spolu	141 767,00	0,00	0,00	0,00	0,00	141 767,00	0,00

Zdroj: Obecný úrad Kúty

Tabuľka č. 10 Harmonogram financovania zámerov obce Kúty

Rozpočet pre oblasť sociálnych služieb na obdobie 2016 – 2021 (v €)						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
0,00	17 300,00	124 467,00	0,00	0,00	0,00	141 767,00

Zdroj: Obecný úrad Kúty

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je kľúčovým nástrojom komunitného plánovania, ktorý slúži na vybudovanie potrebnej sociálnej infraštruktúry pre obyvateľov určitého územia. Aj napriek neustále sa meniacemu prostrediu s množstvom turbulentných výkyvov predstavuje komunitné plánovanie základný stavebný kameň pre proces plánovania sociálnych služieb, prostredníctvom ktorého obec dokáže zabezpečiť široké portfólio poskytovaných sociálnych služieb, požadovanú kvalitu, vysokú adresnosť a efektivitu ich poskytovania. Samotný komunitný plán, ako aj celý proces komunitného plánovania, nadväzuje na Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, aktuálny program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty a realizovaný verejný prieskum zisťujúci potreby obyvateľov.

Cieľom komunitného plánu je efektívne riešiť oblasť sociálnych služieb: na jednej strane jasne a zrozumiteľne definovať zámery obce v tejto oblasti a na strane druhej realisticky posúdiť jej možnosti. Hlavným cieľom obce Kúty je čo najlepšie využiť dostupné finančné prostriedky a dosiahnuť tým čo najlepší výsledný efekt v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Komunitný plán sociálnych služieb je vytvorený tak, aby včas reagoval na aktuálne zmeny, problémy či výzvy, a tým dosiahol pružnú aktualizáciu a priniesol nové riešenia vzniknutých sociálnych situácií.

Obec Kúty si zostavila komunitný plán sociálnych služieb na roky 2016 – 2021, v ktorom si vytýčila jeden strategický zámer v sociálnej oblasti. Na realizáciu zámeru plánuje obec využiť vlastné zdroje, ale aj nenávratný finančný príspevok. Zrealizovaním vytýčeného zámeru bude naplnená vízia obce na roky 2016 – 2021, čím dôjde k významnému rozvoju oblasti sociálnych služieb v obci. Od toho sa odvíja využitie komunitného plánu ako hlavného strategického nástroja v procese komunitného plánovania a tiež jeho informačná funkcia pre verejnosť či funkcia monitoringu pre obec samotnú.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021 sa podieľalo niekoľko partnerov: zástupcovia obce, odborníci na sociálnu oblasť, poskytovatelia i užívatelia sociálnych služieb, externá projektová spoločnosť, verejnosť i ďalšie organizácie. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a na dosahovanie pokroku v oblasti poskytovania sociálnych služieb na lokálnej úrovni.

ZDROJE

- Filipová, M. – Woleková, H. – Petijová, M.: Komunitný plán sociálnych služieb, Metodická príručka, 2018.
- Internetová stránka Obecného úradu Kúty: www.kuty.sk.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020.
- Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020.
- Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020.
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015.
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2015 – 2020.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2014 – 2020.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.
- Stratégia Európa 2020.
- Štatistiky Obecného úradu Kúty.
- Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- Územný plán obce Kúty, zmeny a doplnky č. 02/2009.
- Woleková, H. – Mezianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

